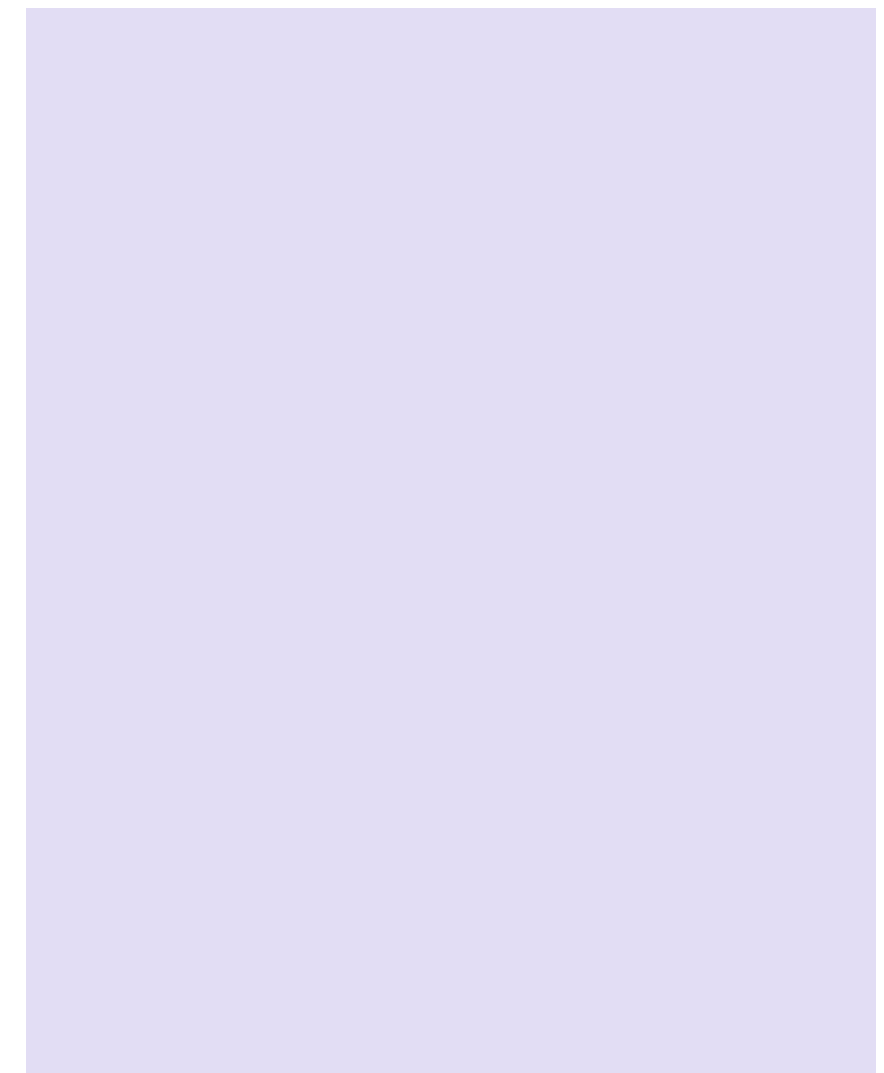

אשר
אשר • אשר • אשר
משרד החינוך - מחוז מרכז

פסג"ה לוד
מרכז להשגחה וקציעה איכותי וחדיש

יסודי עכשווי
מרחבים רב תחומיים להתנסויות

מפתח הא"ב
החינוך לחיים בחברה

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
האגף לחינוך יסודי

מקדמים שייכות ולכידות

מונעים חרם והדרה

אגרת מספר 4 - ליליט טאבא

מבוא

רכזות חברתיות וצוותי חינוך יקרים,

במצבים של חרם מתרחשים דחייה או נידוי המאורגנים ומתוכננים על ידי קבוצה, כלפי חבר אחד או יותר. החרם החברתי בא לידי ביטוי גם בהימנעות מקשר לעיתים עד כדי פגיעה בכבוד האדם.

כדי להתמודד עם תופעות אלו, חשוב להבין שני היבטים מרכזיים:

1. הרובד הגלוי והסמוי:

בכל כיתה יש דינמיקות חברתיות גלויות וסמויות המשפיעות על תחושת השייכות של התלמידים. בעוד שדחייה חברתית גלויה, כמו אמירות מפורשות או אי-הזמנה לפעילות, קלה יותר לזיהוי, הדחייה הסמויה – תחושות של בידוד או הדרה שאינן נאמרות בקול, קשה יותר לזיהוי אך מורגש עמוק בלב התלמידים. כמורים, יש לנו תפקיד מכריע בזיהוי ובמניעת מצבים אלו. מחקרים מראים שלמורים יש יכולת לזהות קבלה ודחייה גלויה בכיתה, אך לעיתים נתקלים בקושי לזהות את התלמידים החווים דחייה סמויה. מטרת המערך היא להעניק כלים לתלמידים כדי למנוע את הדינמיקות הללו וכדי לפעול ליצירת סביבה כיתתית מכילה ומחזקת.

2. ההבדל בין סוגי דחייה:

○ אפיזודה [אירוע] של דחייה: אירוע קצר וחולף שאינו משקף דינמיקה קבועה או נידוי מתמשך. באמצעות פרשנות נכונה והכוונה, ניתן לעזור לתלמיד להבין שמדובר בחלק טבעי מהחיים החברתיים, לחזק את תחושת הביטחון שלו, לעודד אותו להמשיך ליזום קשרים חברתיים ולמנוע כניסה למעגל של הימנעות, תסכול או כעס.

○ חרם: מצב ממושך ומאורגן שבו הילד מוחרם באופן עקבי ומכוון על ידי הקבוצה. מצב זה דורש התערבות משמעותית מצד צוות החינוך. [הצעה לטיפול בחרם]

אחת המטרות בתוכנית האסטרטגית של מערכת החינוך לשנת תשפ"ה היא חיזוק השייכות והלכידות, בין היתר, באמצעות הפחתת אירועי אלימות ומניעת חרמות.

המחלקה "לחינוך לחיים בחברה" שבאגף לחינוך יסודי ומרכז פסג"ה לוד פיתחו והפיקו עבורכם מגוון יחידות המדגימות פרקטיקות לפעילות ולשיח בהיבטים רגשיים-חברתיים שיישלחו אליכם במהלך השנה.

הפרקטיקות המגוונות נועדו לסייע בקידום השיח הרגשי-חברתי-ערכי בנושא מניעת חרמות והבניית הכיתה כקבוצה אכפתית ומכילה.

תמצאו בהן הזמנה לבירור עמדות, שאילת שאלות והזמנה ליישום. היחידות בנויות ככרטיסייה המאפשרת עבודה במליאה בהנחיית המורה או עבודה בזוגות או בקבוצות.

יש להפעיל שיקול דעת בהתאמת היחידות ללומדים, תוך התייחסות לגיל, למאפייני הלומדים וליחסים בקבוצה, וכן להיות ערים להשלכות האפשריות של השיח על תחושותיהם האישיות של התלמידים. מומלץ להיערך מראש לשאלות או לרגשות שעשויים לעלות ולוודא שהשיח מתקיים באווירה מכילה ובטוחה.

יחד ניצור אקלים בטוח.
בברכה,

אורית צאירי

ממונה על החינוך החברתי-ערכי
באגף לחינוך יסודי

ד"ר שרון רחמים
מנהלת פסג"ה לוד

מילים טובות

בעשרה מאמרות נברא העולם

(משנה אבות, ה, א)

לפי המסורת היהודית העולם נברא
באמצעות דיבור כמו שנאמר "ויהי אור".

מה אפשר ללמוד מכך על כוחו של

דיבור?

הסבירו

רק מילה טובה אחת או שתיים

כתבו מילה אחת שמטרתה להרבות

שלום, אחווה ורעות בעולם.

כתבו אותה ועצבו אותה בהתאם

[גודל הכתב, צבעים,

איורים ועיטורים וכד'

תלו את המילים שכתבתם

במרחב הכיתתי.

כח להאזנה לשיר

כ יום המילה הטובה

קלפי מילה טובה והכרת תודה

קלפי פרגון - הצעה לפעילות כיתתית או קבוצתית

תכנים נוספים

ס
מפתח ה"ב
שייכות

ס
סרטוני
מפתח ה"ב

ס
דחיה חברתית
פסג"ה לוד

ועוד הצעות

ס
הכיתה
כקבוצה
חברתית
עמותת קדמה

ס
משחקים
לגיבוש כיתה
ויצירת לכידות
חברתית

ס
דחיה
חברתית
סדנה לחדר מורים

ס
סובלנות
וקבלת האחר

ס
חרם
ההפסקה הגדולה
סרטון

ס
אופק ראשון
יחידת לימוד
בעקבות הדלקת
המשואה של
אופק

ס
חרם חברתי
בין הצלצולים

ס
15 סרטונים
שיוכלו למנוע את
החרם הבא
הגיע זמן חינוך